

VONNIS

nummer :
23ste kamer

A.R. Nr. 08/13330/A

Eindvonnis – op tegenspraak

Herstelvordering stedenbouw

aangeboden op
niet te registreren
de ontvanger,

IN DE ZAAK VAN :

De **GEWESTELIJK STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR** voor
het grondgebied van de provincie met kantoren te

eiser,

op de zitting vertegenwoordigd door mr. , advocaat,
in de plaats van mr. , advocaat, met kantoor te

TEGEN :

- dagvaarding
- 6 conclusies

, wönende te

verweerder,

op de zitting vertegenwoordigd door mr. advocaat, in de plaats
van mr. , advocaat, met kantoor te

*

In deze zaak spreekt de rechtbank het volgend vonnis uit.

Het vonnis wordt uitgesproken in eerste aanleg, na tegenspraak.

Artikel 3, tweede lid, van de wet 15 juni 1935 op het taalgebruik in
gerechtszaken werd toegepast voor het opmaken van de akten van
de rechtspleging die aan dit vonnis voorafgingen.

De rechtbank heeft kennis genomen van de stukken van de
rechtspleging, en in het bijzonder van :

- de daavaardina, betekend op 21 augustus 2008 met een exploit van mr. gerechtsdeurwaarder te
- de eerste conclusie en tweede conclusie van de gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur, respectievelijk neergelegd op 10 april 2009 en 28 oktober 2011 ;
- de "besluiten", "synthesebesluiten", eerste syntheseconclusie en tweede syntheseconclusie van de heer respectievelijk neergelegd op 10 februari 2009, 10 juni 2009, 2 mei 2011 en 25 november 2011.

Op de zitting van 27 april 2012 werden de raadslieden van de partijen gehoord, waarna twee stukkenbundels werden neergelegd, de debatten werden gesloten en de zaak in beraad werd genomen.

*

A. Feiten en procedurevoorgaanden

1. is samen met zijn echtgenote eigenaar van een woonhuis met bijgebouwen gelegen aan op een grond die kadastraal bekend is als ingevolge aankoop ervan bij akte van 30 mei 1994. Voorheen was de zoon van eigenaar van het goed door aankoop ervan bij akte van 2 november 1988.

Het goed is volgens het gewestplan goedgekeurd bij koninklijk besluit van 7 maart 1977, gelegen in agrarisch gebied.

2. Op 22 november 1988 werd ter plaatse vastgesteld dat een krotwoning werd verbouwd en funderingen werden aangelegd zonder voorafgaande vergunning. Een proces-verbaal werd opgesteld en een stakingsbevel werd uitgevaardigd.

Uit de notulen van het schepencollege van van 2 augustus 1991 blijkt dat het woonhuis een "vervallen oude krotwoning" was die sedert 1960 onbewoonbaar was gebleven, doch dat na aankoop ervan door verbouwings- en uitbreidingswerken werden uitgevoerd zonder vergunning. Aan een stopzettingsbevel werd geen gevolg gegeven. Het schepencollege besloot zich akkoord te verklaren met een herstelmaatregel en suggereerde dat een meerwaardesom zou worden gevorderd.

3. diende een aanvraag in tot regularisatie van de uitgevoerde verbouwingswerken. Deze aanvraag werd door het college van burgemeester en schepenen van geweigerd op 6 juni 2002. Het beroep tegen deze weigering werd door de bestendige deputatie ingewilligd bij besluit van 3 december 2002, waardoor de regularisatievergunning

werd verleend.

Tegen die beslissing tekende de gemachtigde ambtenaar beroep aan bij de Vlaamse minister bevoegd voor ruimtelijke ordening.

Bij ministerieel besluit van 19 november 2003 werd het beroep ingewilligd, en werd de beslissing tot toekenning van de vergunning vernietigd. De minister overwoog daartoe dat de werken met het oog op de woonfunctie van het gebouw niet konden worden vergund wegens strijdigheid met de agrarische bestemming, en dat de voorwaarden om gebruik te maken van de uitzonderingsbepaling van het toenmalige artikel 145bis van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, niet vervuld waren omdat het om een verkrotte woning ging die vóór de werken niet voldeed aan de elementaire vereisten van stabiliteit.

4. Op 12 augustus 2004 stelde de stedenbouwkundig inspecteur een proces-verbaal op waarin werd vastgesteld dat de bouwwerken werden instandgehouden zonder voorafgaande vergunning. Het proces-verbaal werd onder meer overgemaakt aan de procureur des Konings. Daarbij werd de herstellvordering gevoegd waarbij de gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand vorderde.

Op 21 augustus 2008 ging de gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur over tot dagvaarding van

B. Eis

5. De gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur eist dat de rechtbank net een voorlopig uitvoerbaar vonnis zou veroordelen tot het herstel van de plaats, wat betekent het afbreken van de woning te met inbegrip van eventuele funderingen en bevoeringen, en het opruimen van alle sloopafval, dit alles binnen een termijn van 12 maanden na de uitspraak en op straffe van betaling van een dwangsom van 100 € per dag vertraging in de uitvoering zonder dat een bijkomende termijn wordt toegekend in de zin van artikel 1385bis, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek.

Hij vraagt vervolgens om gemachtigd te worden om op kosten van over te gaan tot het gevorderde herstel indien hiertoe in gebreke blijft.

6. besluit tot de onontvankelijkheid van de vordering. Ondergeschikt vraagt hij de procedure te schorsen in toepassing van artikel 4 van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering. Meer ondergeschikt vraagt hij dat de rechtbank alvorens recht te doen het advies zou vragen van de Hoge Raad voor

het Handhavingsbeleid.

C. Beoordeling

7. De gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur heeft de herstellvordering bij de burgerlijke rechter aanhangig gemaakt op grond van artikel 151 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, thans, na coördinatie, artikel 6.1.43 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna : "VCRO").

Deze bepaling luidt als volgt :

"De stedenbouwkundige inspecteur en het college van burgemeester en schepenen kunnen ook voor de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in burgerlijke aangelegenheden, in het ambtsgebied waarvan de werken, de handelingen of de wijzigingen, vermeld in artikel 6.1.1, geheel of gedeeltelijk worden uitgevoerd, de herstelmaatregelen vorderen zoals omschreven in artikel 6.1.41, § 1. Artikel 6.1.41, § 1, § 2, § 3, § 5 en § 6, en artikel 6.1.42 zijn van overeenkomstige toepassing."

In de voorliggende zaak vordert de gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur het herstel van de plaats in de oorspronkelijke staat, hetgeen zou betekenen dat de woning in kwestie volledig dient te worden afgebroken.

8. voert aan dat de herstellvordering onontvankelijk is doordat de vordering enkel tegen hem wordt gericht terwijl het onroerend goed waarop het betrekking heeft, in onverdeeldheid toebehoort aan hemzelf en zijn echtgenote.

Artikel 6.1.43 van de VCRO bepaalt dat de herstelmaatregelen die voor de burgerlijke rechtbank kunnen worden gevorderd zijn deze die zijn "omschreven in artikel 6.1.41, §1", en dat "artikel 6.1.41, § 1, § 2, § 3, § 5 en § 6, en artikel 6.1.42 van overeenkomstige toepassing zijn".

Uit artikel 6.1.41, §1, van de VCRO blijkt dat de herstelmaatregel enkel kan worden opgelegd wanneer er een misdrijf werd gepleegd. De herstelmaatregel wordt immers beschouwd als een bijzondere vorm van vergoeding of teruggave die ertoe strekt een einde te maken aan de met de wet strijdige toestand die uit het misdrijf is ontstaan en waardoor het algemeen belang wordt geschaad.

Hieruit volgt dat de burgerlijke rechter de herstelmaatregel kan opleggen aan elke persoon die het bouwmisdrijf heeft gepleegd of eraan heeft deelgenomen.

Het is dan ook irrelevant te weten wie de eigenaar is van het betrokken goed. Nog minder behoort het aan de gewestelijk

stedenbouwkundige inspecteur om erover te waken dat hij alle medeëigenaars in het geding betreft. Het is enkel van belang dat de persoon die door de inspecteur wordt aangesproken, het bouw misdrijf op grond waarvan de herstelmaatregel wordt gevorderd heeft gepleegd of eraan heeft deelgenomen.

betwist niet dat hij minstens heeft deelgenomen aan de feiten die door de gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur als een bouwovertreiding worden gekwalificeerd, en op grond waarvan de herstellvordering wordt ingesteld.

De exceptie wordt verworpen.

9. vraagt vervolgens dat de rechtspleging zou geschorst worden in toepassing van artikel 4, eerste lid, van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering.

Deze bepaling luidt als volgt : *"De burgerlijke rechtsvordering kan terzelfder tijd en voor dezelfde rechters vervolgd worden als de strafvordering. Zij kan ook afzonderlijk vervolgd worden ; in dat geval is zij geschorst, zolang niet definitief is beslist over de strafvordering die vóór of gedurende de burgerlijke rechtsvordering is ingesteld."*

In de voorliggende zaak blijkt niet dat er een strafvordering werd ingesteld. De enkele omstandigheid dat de gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur een herstellvordering heeft overgemaakt aan de Procureur des Konings, heeft niet tot gevolg dat er een strafvordering wordt ingesteld.

De omstandigheid dat de strafvordering alsnog zou kunnen worden ingesteld, belet niet dat de burgerlijke rechter uitspraak zou doen over de burgerlijke vordering. Het is maar wanneer de strafvordering werkelijk wordt ingesteld dat de burgerlijke rechter gehouden is de burgerlijke rechtspleging te schorsen.

De behandeling van de zaak dient dan ook niet te worden opgeschort op grond van voormeld artikel 4, eerste lid.

10. voert vervolgens aan dat de herstellvordering verjaard is door overschrijding van de vijfjarige termijn van artikel 6.1.41, §5, van de VCRO.

De gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur zou immers minstens sedert 22 november 1988 kennis hebben van het beweerde bouw misdrijf, en pas op 21 augustus 2008 zijn overgegaan tot dagvaarding.

Blijkens de uiteenzetting van de gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur bestaat het bouw misdrijf dat aan wordt verweten uit een gebruik van het goed in strijd met de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan, gedraging die strafbaar wordt gesteld door artikel 6.1.1., eerste lid, 6°, van de VCRO. Het zou gaan om een voortdurend misdrijf dat elke dag dat

het illegale gebruik niet wordt stopgezet opnieuw wordt gepleegd, en aldus niet is verjaard.

De gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur preciseert uitdrukkelijk dat de herstellvordering niet (meer) wordt gebaseerd op het (in 1988 en 1989 gepleegde) misdrijf van de oprichting of verbouwing van de bestaande woning en/of de instandhouding van die werken. In de loop van het geding heeft hij de grondslag voor de herstellvordering uitdrukkelijk beperkt tot voormeld strijdig gebruik, bedoeld in artikel 6.1.1., eerste lid, 6°, van de VCRO.

De gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur gaat er evenwel aan voorbij dat ook het in artikel 6.1.1., eerste lid, 6°, van de VCRO bedoelde misdrijf geïseerd wordt door het derde en vierde lid van dit artikel 6.1.1. Deze bepalingen luiden als volgt :

"De strafsanctie voor het instandhouden van inbreuken, vermeld in het eerste lid, 1°, 2°, 3°, 6° en 7°, geldt niet voorzover de handelingen, werken, wijzigingen of het strijdige gebruik niet gelegen zijn in de ruimtelijk kwetsbare gebieden. Voor de strafbare instandhouding is uitsluitend vereist dat de wederrechtelijke handelingen op het ogenblik van de instandhouding gelegen zijn in ruimtelijk kwetsbaar gebied.

Een herstellvordering die door de stedenbouwkundige inspecteur of het college van burgemeester en schepenen is ingesteld op grond van de instandhouding van handelingen, kan vanaf 1 september 2009 niet langer worden ingewilligd indien deze instandhouding op het ogenblik van de uitspraak niet meer strafbaar is gesteld."

Aan de heer Segers wordt een "strijdig gebruik" verweten in de zin van het eerste lid, 6°, van artikel 6.1.1. van de VCRO. Ook dat "strijdig gebruik" is in beginsel een voortdurend misdrijf, dat elke dag opnieuw wordt gepleegd door de "instandhouding" ervan. Voormeld artikel 6.1.1., derde lid, bepaalt evenwel dat geen strafsanctie kan worden opgelegd voor het "instandhouden" van het "strijdige gebruik" buiten kwetsbare gebieden.

Het agrarisch gebied waarin het goed van _____ is gelegen, is geen kwetsbaar gebied in de zin van deze bepaling.

Nu de instandhouding van het strijdige gebruik niet meer strafbaar is gesteld, kan de herstellvordering die op grond daarvan wordt ingesteld, niet meer ingewilligd worden.

De eis is onontvankelijk.

11. Als partij die in het ongelijk wordt gesteld, dient de gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur de gerechtskosten te betalen, daaronder begrepen de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek.

De gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur vraagt evenwel dat hij hiervan zou worden vrijgesteld omdat het ongrondwettig zou zijn dat hij tot een rechtsplegingsvergoeding kan worden veroordeeld, en suggereert hieromtrent een prejudiciële vraag te richten aan het

Grondwettelijk Hof.

Het Grondwettelijk Hof heeft evenwel reeds op een odelikaardige prejudiciële vraag als volgt geantwoord in het arrest nr. van 8 maart 2012 :

"Artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek, vóór de inwerkingtreding van de wet van 21 februari 2010, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre een rechtsplegingsvergoeding ten laste van het Vlaamse Gewest kan worden gelegd wanneer de stedenbouwkundig inspecteur in het ongelijk wordt gesteld bij zijn op grond van artikel 6.1.43 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening voor de burgerlijke rechtbank ingestelde herstellvordering."

Het is bijgevolg niet meer nodig om de gesuggereerde prejudiciële vraag te stellen. Uit de door het Grondwettelijk Hof vastgestelde ongrondwettigheid volgt dat de gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur wordt vrijgesteld van de verplichting een rechtsplegingsvergoeding te betalen aan

*

OP GROND VAN DEZE REDENEN BESLIST DE RECHTBANK :

De eis is onontvankelijk ;

De gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur wordt veroordeeld tot de kosten van de dagvaarding en overschrijving, begroot op 445,24 € ;

De rechtbank beveelt dat dit vonnis wordt ingeschreven op de kant van de overgeschreven dagvaarding op de wijze bepaald in artikel 84 van de Hypotheekwet ;

De rechtbank beveelt dat dit vonnis wordt ingeschreven in het vergunningenregister van

Dit vonnis wordt uitgesproken tijdens de openbare zitting van de 23ste kamer van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel van 25 mei 2012, door rechter, in aanwezigheid van de heer afgevaardigd griffier.